

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання самостійної роботи

з навчальної дисципліни

«МОВНА ПІДГОТОВКА. 3»

*(для здобувачів четвертого курсу (7 семестр)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання
зі спеціальностей 191 – Архітектура, 192 – Будівництво і цивільна інженерія,
освітньо-професійні програми «Архітектура»,
«Промислове і цивільне будівництво»)*

Харків
ХНУМГ імені О. М. Бекетова
2023

Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Мовна підготовка. 3» (для іноземних здобувачів четвертого курсу (7 семестр) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання зі спеціальностей 191 – Архітектура, 192 – Будівництво та цивільна інженерія, освітньо-професійні програми «Архітектура», «Промислове і цивільне будівництво») / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : О. О. Жигло, О. О. Тележкіна. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. – 18 с.

Укладачі: канд. пед. наук, доц. О. О. Жигло,
д-р філол. наук, проф. О. О. Тележкіна

Рецензент

О. О. Долгопол, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, педагогіки і мовної підготовки Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою психології, педагогіки та мовної підготовки,
протокол № 9 від 7 червня 2023 р.*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Змістовий модуль 1. Науково-професійна галузь спілкування.....	5
Тема 1.1 Особливості науково-технічного стилю мовлення.....	5
Тема 1.2 Особливості тексту дипломного проєкту.....	5
Тема 1.3 Моральна відповідальність науковця ХХІ століття.....	6
Змістовий модуль 2. Анування текстів за спеціальністю.....	6
Тема 2.1 Професійна відповідальність фахівця.....	6
Тема 2.2 Історія розвитку галузі.....	9
Тема 2.3 Провідні фахівці галузі.....	11
Змістовий модуль 3. Реферування текстів за спеціальністю.....	11
Тема 3.1 Місце спеціальності в економічному просторі.....	11
Тема 3.2 Проблеми планетарного значення.....	11
Тема 3.3 Реферат-огляд як один із видів продуктивного реферату	12
Список рекомендованих джерел.....	16

ВСТУП

Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни «Мовна підготовка. 3» укладені відповідно до чинної робочої програми у межах освітньо-професійних програм «Архітектура» та «Промислове і цивільне будівництво».

Мета укладання методичних рекомендацій:

– допомога іноземним здобувачам вищої освіти в удосконаленні мовної та мовленнєвої компетенцій;

– надання їм можливість закріпити теоретичні знання з орфографії, морфології, синтаксису через виконання різнотипних вправ у межах програмового матеріалу;

– формування у студентів компетентності комунікативно виправданого і доцільного використання мовних засобів у різних життєвих і професійних ситуаціях.

Матеріал методичних рекомендацій доцільно використовувати для підготовки до модульних контрольних робіт і для самостійної роботи студентів.

Бали за виконання завдань, передбачених для самостійного опрацювання додаються до балів, отриманих на практичному занятті. Максимальна кількість балів, яку можна отримати за виконання кожного конкретного завдання, зафіксована біля кожної вправи. Такий підхід забезпечує прозорість оцінювання і зрозумілість для студентів накопичувальної системи балів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

НАУКОВО-ПРОФЕСІЙНА ГАЛУЗЬ СПІЛКУВАННЯ

ТЕМА 1.1 ОСОБЛИВОСТІ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО СТИЛЮ МОВЛЕННЯ

Вправа 1. Складіть монологічне висловлювання на тему «Науковий стиль арабської мови» (20 речень; 1 бал).

Примітка

Якщо ваша рідна мова не арабська, а якась інша, то ви пишете повідомлення про науковий стиль своєї рідної мови.

ТЕМА 1.2 ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЄКТУ

Вправа 1. Прочитайте текст (0,25 бала).

Особливості захисту дипломної роботи

Ось і готовий результат багатомісячної праці – дипломна робота. Вона не тільки написана відповідно до вимог навчального закладу, але й прорецензована, на неї є позитивний відгук. Залишилося зробити останній крок на шляху до Диплома: підготувати доповідь і захистити свою роботу. Для успіху необхідно знати, як це зробити.

Захист дипломної роботи. Що це таке? Це переконлива доповідь перед членами атестаційної комісії протягом 7–10 хвилин, відповіді на запитання з теми представленої роботи.

Доповідь для захисту дипломної роботи треба підготувати (написати). У результаті друкований текст становитиме орієнтовно 2–3 аркуші. Доповідь має бути у вигляді тез, тобто в ній повинні прозвучати основні положення роботи.

Для того, щоб виступ був наочним, необхідно підготувати електронну презентацію (слайди). Слід пам'ятати, що презентація не повинна дублювати доповідь, на її слайдах розміщуються графіки, малюнки, фотографії, що ілюструють і підкріплюють доповідь. Оскільки слайди швидко змінюють один одного, для комісії треба підготувати роздатковий матеріал, щоб вони могли уважно розглянути малюнки, таблиці та іншу важливу інформацію. Доцільно створити і роздати буклети, які будуть своєрідною рекламою і підтвердженням актуальності пропонованої до захисту дипломної роботи.

Зміст доповіді треба не читати, а розповідати. Якщо під час підготовки на аркушах з промовою зробити позначки яскравим олівцем або маркером, то це не тільки допоможе не збитися під час доповіді, але й додасть упевненості доповідачеві.

Виголошення доповіді

Під час доповіді ні в якому разі не можна дивитися в підлогу або на стелю. Погляд повинен бути спрямований на членів комісії. Краще заздалегідь

обрати найбільш доброзичливого з них і частіше саме до нього звертатися. При обговоренні роботи треба уважно слухати питання, не соромитися їх уточнювати.

На захисті атестаційна комісія переглядає ваш твір. Як тільки ви закінчите свою доповідь, будь-який викладач може поставити питання щодо змісту всієї роботи.

Для атестаційної комісії дуже важливо наскільки впевнено й аргументовано захищаються основні положення роботи. Також, їх зацікавить зміст рецензії, відгуку наукового керівника.

(Із навчального посібника)

Вправа 2. Спираючись на прочитане, напишіть монологічне висловлювання «Як я буду захищати свою дипломну роботу» (20 речень; 0,75 бала).

ТЕМА 1.3 МОРАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НАУКОВЦЯ XXI СТОЛІТТЯ

Вправа 1. Перегляньте матеріал файлів «Прийоми інтерв'ювання» (URL: <https://school-cj.org/courses/journalism/lesson-4>) та «10 порад для проведення вдалого інтерв'ю» (URL: <https://internews.ua/opportunity/10-tips-for-a-successful-interview>) (0,25 бала).

Вправа 2. Підготуйте інтерв'ю з уявним співрозмовником на тему «Наука моєї країни». Запишіть підготовлене інтерв'ю як діалог (20 реплік: 10 реплік від інтерв'юера і 10 від опитуваного; 0,75 бала).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 АНОТУВАННЯ ТЕКСТІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

ТЕМА 2.1 ПРОФЕСІЙНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ФАХІВЦЯ

Вправа 1. Прочитайте текст (0,25 бала).

Вимоги безпеки на будівельних майданчиках

Віктор Гайворонський

(журнал «Охорона праці і пожежна безпека», 2021, № 5, с. 32–34)

Під час здійснення державного нагляду на будівельних майданчиках Київської області головні державні інспектори Управління Держпраці виявили низку суттєвих порушень вимог охорони праці.

Характерними із яких є ненадання будівельними організаціями своєчасної інформації до Управління Держпраці про початок основних

будівельно-монтажних робіт. Підприємствами не отримані дозволи на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, обладнання підвищеної небезпеки. Безпосередньо на будівельному майданчику допускається експлуатація баштових кранів без проведення експертного обстеження та технічного огляду.

Виконання робіт на висоті будівельниками здійснюється без використання запобіжних поясів, касок. Не огорожуються зони із потенційними та постійно-діючими небезпечними виробничими факторами, не позначаються знаками небезпеки та попереджувальними табличками.

Машиністам кранів і стропальникам не видаються на руки переліки вантажів, що переміщується вантажопідіймальними кранами. На будмайданчиках немає інвентарних піддонів, контейнерів, які унеможливають падіння цегли під час піднімання та переміщення.

Сьогодні, робота будівельників наближається до роботи високо механізованих виробничих підприємств, яка має свої специфічні особливості, які потребують певного підходу до вирішення проблем безпеки. До цих особливостей належить насамперед робота просто неба, адже важко створити нормальні метеорологічні умови на робочих місцях. Постійне переміщення робочих місць і знарядь праці і знову потрібно вирішувати питання безпеки праці. Значні фізичні витрати, які мають супроводжуватися підвищеною увагою до виробничої ситуації, що постійно змінюється. Також робота на висоті, яка здійснюється часто без освітлення і в поганих кліматичних умовах тощо.

Нещасному випадку завжди передують відхилення від норм виробничого процесу. Тому аналіз і вивчення травматизму дає можливість розробки профілактичних заходів, які усунуть небезпечні умови праці на будівництві.

Насамперед усі працівники повинні проходити на підприємстві навчання у формі інструктажів з питань охорони праці, першої допомоги потерпілому, правил поведінки та дій у разі виникнення аварійних ситуацій. Працівники, які поєднують професії (зокрема працівники комплексних бригад), проходять інструктажі як з їх основних професій, так і з професій за сумісництвом.

До прикладу, на будівельному майданчику бригадир зобов'язаний забезпечити високу трудову дисципліну серед членів бригади і вимагати від робітників виконання правил внутрішнього розпорядку та правил безпеки праці. Адже відповідають за порушення правил з охорони праці на виробництві передусім посадові особи, тобто ті особи, на яких покладено виконання обов'язків з охорони праці.

Завдання керівників і самих виконавців полягає в тому, щоб усунути умови, які сприятимуть появі нещасних випадків, або максимально їх зменшити. Однак ці попереджувальні заходи не можливо своєчасно реалізувати, коли заздалегідь вони технічно і організаційно не підготовлені. Організація цієї підготовки можлива, коли у проектній документації буде передбачений перелік комплексу небезпек, які існують, характер цих небезпек, тяжкість нещасних випадків та заходи попередження нещасних випадків.

Питання щодо забезпечення здорових і безпечних умов праці вирішується також при проектуванні будівельного генерального плану. Детальні питання безпеки праці розробляються в технологічних картах на всі будівельно-монтажні роботи: земляні, цегляні, залізобетонні, монтажні, електромонтажні, санітарно-технічні, оздоблювальні, навантажо-розвантажувальні, транспортні. Усі рішення щодо виконання робіт, які передбачають безпечність і повністю виключають елемент ризику при виконанні робочої операції відображаються в складових частинах технологічної карти.

Правильна організація будівельного майданчика і створення безпечних умов роботи є першочерговим етапом здійснення будівництва будь-якого об'єкта і однією з передумов зниження виробничого травматизму і професійних захворювань працюючих.

Не потрібно забувати, що одним із факторів зниження виробничого травматизму є правильне освітлення будмайданчиків і рівномірний розподіл світлового потоку по робочих місцях, проходах, проїздах, у місцях складування, біля санітарно-побутових приміщень, у будівлях, при земляних роботах.

Головними причинами травматизму при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт є падіння вантажів при їх переміщенні, неправильне кріплення вантажів на транспортних засобах, порушення правил експлуатації будівельних машин, відсутність або не використання засобів індивідуального захисту, недостатня освітленість робочих місць і ділянок складування в нічний час, виконання такелажних робіт не підготовленими робітниками та ін.

Безпека вантажно-розвантажувальних робіт забезпечується шляхом правильної розстановки робітників, інструктажу і навчання безпечним методам роботи, відповідного підбору вантажопідіймальних механізмів, допоміжних та такелажних пристроїв. Відповідальність за безпечне проведення робіт покладається на ІТП, призначених наказом по організації. Відповідальні за безпечне ведення вантажно-розвантажувальних робіт, при призначенні на роботу повинні проходити перевірку знань особливостей технологічного процесу, вимог безпеки праці, пристрій і безпечну експлуатацію підйомально-транспортного обладнання, протипожежну безпеку та виробничу санітарію відповідно їх посадовим обов'язкам.

Безпека вантажно-розвантажувальних робіт залежить також від радіусів розвороту, установки і вільного роз'їзду транспортних засобів. При вантажно-розвантажувальних роботах на залізничних коліях обладнають спеціальні площадки і естакади, а також використовують допоміжний інвентар: трапи, містки, слєги та ін.

Велике значення в збереженні життя і здоров'я людини має своєчасне надання першої долікарняної допомоги при нещасних випадках. Вона повинна надаватися швидко і кваліфіковано.

Вправа 2. Розділіть текст на логічні частини відповідно до структури анотації (0,25 бала).

Вправа 3. Напишіть анотацію до прочитаної статті (1,5 бала).

ТЕМА 2.2 ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ

Вправа 1. Прочитайте текст (0,25 бала).

Історія спорудження дерев'яних будинків

Євгена Костів

(електронний журнал «Домінант», 2020, № 9; URL: <https://dominant-wood.com.ua/ua/statti/670-istoriya-budivnictva-derevyanih-budinkiv-cikavi-fakty>)

Людська думка завжди знаходила спосіб увічнити себе. Найбільш відповідним способом матеріалізувати творчість, у якій відбивається дух часу, завжди було будівництво. А дерево – найдавніший будівельний матеріал, з якого в різних куточках світу здавна зводилися храми, палаци, будинки, мости й інші споруди. Деякі з них дотепер успішно функціонують і є яскравим прикладом довговічності будівель із дерева.

Можливо, ви вважали, що батьківщиною дерев'яних будинків повинна була стати Фінляндія або Норвегія? Адже дерево дуже теплий матеріал і найкраще для будівництва теплого житла. Ви зараз здивуєтеся, дізнавшись достовірний факт, що дерев'яні споруди в історії людства з'явилися в десятому тисячолітті до нашої ери в таких країнах Середземномор'я, як Туреччина, Греція та Палестина. Саме тут зароджувалися найдавніші цивілізації, а деревини в ті давні часи було вдосталь, оскільки величезні території були вкриті лісами. Безліч населених пунктів будували з дерева, у містах із дерева зводили храми і громадські будівлі. Дерев'яний будинок уперше в історії згадується в Старому завіті Біблії. Священне писання говорить, що розташований був дерев'яний будинок в місті Ієрихон на території нинішнього Ізраїлю. Хоча зараз, як відомо дерев'яні будинки в Ізраїль, який не відрізняється багатством природних ресурсів, імпортують з України.

Паралельно з розвитком будівництва з дерева в середземноморських регіонах, в Китаї розвивається автентичний стиль зведення дерев'яних будівель фанза. Цей тип каркасного будівництва характерний для Китаю, Японії і Таїланду, де донині зберігається найбільший у світі дерев'яний храм. Виснаження лісових ресурсів в Азії спричинило припинення високих темпів розвитку дерев'яного домобудівництва. Але з огляду на високу сейсмостійкість дерев'яних будинків і часті цунамі в країнах вранішнього сонця, тут залишаються популярними будинки з дерева, які експортують із країн – сучасних виробників.

Отже, у восьмому тисячолітті до нашої ери дерев'яні споруди стали масовими в Середземномор'ї і пізніше з'явилися в Єгипті. Через зміну клімату

і нестачу лісу починають будувати фахверкові будинку з дерев'яного каркаса із заповнювачем.

Вам відомий той факт, що такі будинки вперше з'явилися в Стародавньому Єгипті? І, погодьтеся, дивно, що перші будинки античної Греції в стилі фахверк можна вважати прабатьками сучасних будинків з бруса. Трохи пізніше в Греції починають віддавати перевагу камінню, у Римі – бетону.

Пізніше дерев'яне житлове будівництво просувалося в лісисті регіони півночі. Це території Альп, Карпат, Баварських лісів, Скандинавських і слов'янських країн. Для регіонів Центральної Європи з колод будинки тривалий час були основними будівлями. Наприклад, у Польщі виявили дерев'яне селище віком близько двох із половиною тисяч років.

До кінця середніх століть ліси зрідли, і запаси деревини істотно зменшилися. Приміром, у Польщі свого часу існувала заборона на будівництво з дерева. Річ у тім, що ліс – це поновлюваний природний ресурс, але в довгостроковій перспективі, тому що росте щонайменше 15–20 років. І то, при належному догляді. Інакше виросте стихійна рослинність замість промислового якісного лісу. Ліс стає цінним через 100–150 років після посадки! Стихійно вирощений ліс можна починати використовувати мінімум через 50–60 років після посадки.

У Середньовіччі величезні обсяги деревини витрачали на опалювання і суднобудування. Тому в Німеччині та Австрії поступово ставали популярними економічні каркасні будиночки в стилі фахверк, які так популярні в цих країнах і дотепер. А в Скандинавських країнах справи йшли зовсім інакше, тут повсюдно використовували масив деревини для зведення споруд, зокрема Норвегія досі славиться характерними сакральними будівлями з дерева – щогловими церквами.

Активно розвивали дерев'яне будівництво й американські колоністи. Перші міста дикого заходу на територіях, відвойованих в індіанців, споруджували з дерева. Прикладом дерев'яного будинку, який зберігся в США з часів початку колонізації, є будинок вурлезера 1695 року побудови в Стейтен-Айленді. Це найстаріша шкільна будівля в США. А в 1637–1641 рр. звели найстаріший житловий будинок із дерева в США. Господарі, які побудували цей маєток, Джонатан і Грейс Фейрбенк, виростили в своєму родовому гнізді шістьох дітей, після чого будинок перейшов у спадок їхнім нащадкам. Дотепер будинком, який уже став музеєм, завідує нащадок Фейрбенк!

У наші дні дерев'яне будівництво також стрімко розвивається. Адже нові технології дають широкі можливості деревообробки. Крім того, дерев'яні будівлі, як, власне, і звичайні дерева в лісі, поглинають вуглекислий газ і генерують кисень. Це просто грандіозне відкриття, поряд з іншими досягненнями сфери деревообробки, адже сучасний світ все більше думає про екологію.

Деякі країни можуть похвалитися найбільш інтенсивним розвитком галузі дерев'яного будівництва. Це США, Канада, Фінляндія, Японія і Південна Корея, Німеччина і Франція. Дерев'яні будинки в Штатах займають більше

90 % від загальної кількості житлових будівель, а це означає, що в Америці зводять півмільйона будинків із дерева на рік. І в Фінляндії також переважають дерев'яні споруди.

Замінюючи загарбницький і споживчий підхід до лісу розумною взаємодією з ним, грамотно відновлюючи лісові насадження, можна створити чудовий баланс природних ресурсів і антропогенних потреб.

Вправа 2. Складіть анотацію до прочитаного тексту (1,75 бала).

ТЕМА 2.3 ПРОВІДНІ ФАХІВЦІ ГАЛУЗІ

Вправа 1. Прочитайте текст Юлії Устимович та Лесі Соловчук «Топ-10 найкращих архітекторів України», поданий за покликанням <https://thepage.ua/ua/style/design/den-arhitekтора-top-10-najkrashih-arhitektoziv-ukrayini> (0,5 бала).

Вправа 2. Напишіть анотацію до прочитаної статті (1,5 бала).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 РЕФЕРУВАННЯ ТЕКСТІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

ТЕМА 3.1 МІСЦЕ СПЕЦІАЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРІ

Вправа 1. Прочитайте ще раз текст «Економічна оцінка урбанізаційних процесів в Україні та формування економічного потенціалу міста», поданий за покликанням http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2013/11.pdf, який ви опрацьовували на практичному занятті (0,5 бала).

Вправа 2. Складіть реферат-конспект, використовуючи фрази, характерні для цього тексту, а також відповіді до вправ 3 і 4, які ви виконували на практичному занятті (тема 3.1; вправа 3–4) (1,5 бала).

ТЕМА 3.2 ПРОБЛЕМИ ПЛАНЕТАРНОГО ЗНАЧЕННЯ

Вправа 1. Прочитайте текст О. В. Ольховської «Екологічний підхід у сучасній ландшафтній архітектурі», поданий за покликанням http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spat_2018_52_22 (0,25 бала).

Вправа 2. Спираючись на зміст прочитаного тексту, складіть 2 речення із суб'єктивною оцінкою прочитаного матеріалу і 2 речення об'єктивної оцінки матеріалу цього ж тексту (0,5 бала).

Вправа 3. Складіть реферат-резюме до прочитаного тексту. Для написання тексту реферату використовуйте відповідні кліше. Відповідь до вправи 2 логічно вбудуйте в текст свого реферату (1,25 бала).

ТЕМА 3.3 РЕФЕРАТ-ОГЛЯД ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ ПРОДУКТИВНОГО РЕФЕРАТУ

Вправа 1. Прочитайте ще раз тексти «Проблеми та перспективи інноваційної діяльності у будівельній галузі України» (URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/27850/1/Volkov.pdf;jsessionid=B488E9882C8AC1B3EE5A3F9A4E6D9337>) та «Проблеми та перспективи розвитку підприємств будівельної галузі» (URL: <https://snku.krok.edu.ua/index.php/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/302/327>), які ви опрацювали на практичному занятті (0,5 бала).

Вправа 2. Спираючись на відповіді до вправ 3–5, які ви виконували на практичному занятті (тема 3.3; вправи 3–5) і використовуючи відповідні кліше, складіть реферат-огляд двох прочитаних статей. Відповідь запишіть (1,5 бала).

Підказка

Лексичні засоби організації наукової інформації

Зіставлення і протиставлення інформації: однак, проте; але, та, також, як..., так само...; так само, як і...; як..., так і...; не лише..., але й; порівняно; у протилежність, на противагу, навпаки, аналогічно, також, таким же чином, з одного боку, з іншого боку, в(у) той же час, як; між тим, як; в(у) той час, як; разом із тим, тим паче, інакше, по-інакшому, саме так.

Наприклад:

А. Фрідман, Б. Коломіні, В. Чейз в дослідженнях обговорюють історію створення та гендерні аспекти окремих проєктів. **Однак** у роботах не відображено алгоритм конструювання фемінної ідентичності, яка взаємозбагачує та розвиває в межах житла соціальні ролі жінки-берегині дому та жінки-творця гармонійного середовища.

У проєкті використаний принцип вільного планування, що дозволило отримати максимальну гнучкість простору: об'єднувався простір кухні, вітальні та студії. Перкінс вважала власну студію справжнім «серцем» свого будинку, адже там передбачалось місце **не лише** для роботи, **але й** для сну.

Храми діаспори можуть сильно відрізнятися від сакральних споруд, розташованих на території материнської землі. **З одного боку**, вони можуть піддаватися впливу архітектурних форм місцевих релігій, світської архітектури

та архітектурних шкіл. **З іншого боку**, діаспора може закладати туди форми храму з рідної території, але при цьому трансформувати їх через своє сприйняття.

Виокремлення частин висловлювання: головне, зупинимося на головному, необхідно (слід, варто) зазначити, маємо підкреслити (зазначити); слід мати на увазі (враховувати); треба (варто, слід, необхідно) врахувати; характерно, що...; лише...

Наприклад:

Слід зазначити, що виявлення первинних форм територіальної організації традиційного сакрального будівництва України, як і дослідження цього явища в цілому, багато в чому ускладнюється його недостатнім і досить фрагментарним відображенням у допоміжних джерелах (археологічних, літературних, архівних, іконографічних).

У корпусі анімалотерапії **варто врахувати** розміщення на території комплексу конюшні, декількох левад, прогулянкових доріжок, а також ветеринарний блок.

Доповнення або уточнення інформації: також, і, при чому, при тому, разом із тим, крім цього, понад (що?), більше того, до речі, між іншим, головним чином, особливо, точніше, скоріше, йдеться про, мається на увазі, по суті, у цьому (відомому) сенсі, справа в тому, що, втім, все-таки, повернемося до теми, тим паче, що...; зокрема, у випадку, тобто, а саме; саме.

Приміром:

Загалом аналіз наукових праць дозволив виявити не розв'язане питання прояву фемінного образу в культовій архітектурі за допомогою системи архітектурного декорування.

Для одних тектоніка – це вираження художньо-естетичної концепції в архітектурі (**тобто** вона відображає тільки світогляд).

Зв'язок між попередньою та наступною інформацією: сказано; показано; зазначено; як було встановлено; одержано; виявлено; знайдено; з'ясовано; як свідчать дані, на підставі даних, з таблиці (діаграми) впливає, (можна) встановити, у(в)раховуючи (що), як видно з таблиці, як зазначено у таблиці (схемі); у(в)казувалося раніше, як (уже) зазначалося раніше, як уже підкреслювалося, щойно наведено, вище йшлося про; згідно з цим, відповідно до цього, у зв'язку з цим, названий, останній, попередній, відповідний, введений, виведений, доведений, класифікований, завершений, викладений, знайдений, описаний, визначений, відмічений, перерахований, ієрархізований, побудований, наведений, застосований, розглянутий, зроблений, сформульований, у(в)становлений, такий, такий самий, подібний, аналогічний, схожий, такого ж роду, подібного типу, наступний, який наведено, розглядуваний; той, що аналізується; один з них, деякі з них; більша частина, більшість; далі з'ясуємо; у такий же спосіб.

Як-от:

Як видно з останньої схеми, на сьогодні відбулось приєднання інших планувальних структур міста та об'єднання всієї центральної частини в цілісне композиційне ядро шляхом ущільнення планувальних та об'ємно-просторових взаємозв'язків різних епох.

У зв'язку з високою вартістю землі в місті її цільове навантаження повинно гранично відповідати навколишньому середовищу та потребам жителів.

Варіантність – прогнозування розвитку рекреаційного дачного комплексу на основі функціональних, територіальних, екологічних та інших обґрунтувань різних шляхів його можливої архітектурно-планувальної організації **відповідно до містобудівної концепції** формування планувальних утворень вищих ієрархічних рівнів рекреаційні зони, району, системи.

Об'єктивна оцінка інформації: безперечно, безсумнівно, очевидно, навряд чи, начебто, насправді, дійсно, правда; точніше; зрозуміло..., але...; безсумнівно, але...; швидше за все, на перший погляд, врешті-решт, зрештою, дослідження показало, досвід (розрахунки, аналіз) підтвердив..., згідно з поглядами, встановлено, підраховано, можна припустити, невідомо, як відомо, загальновідомо.

До прикладу:

Проблема створення міського поселення високої якості, **безсумнівно**, турбувала людство з часів перших міст.

Поняття «ордер» вживається вже більш, ніж дві тисячі років. Але, якщо поняття «ордер», яке вперше вжив Вітрувій ще в I ст. до н. е., означало порядок, то, **очевидно**, що зараз він несе в собі значно глибший зміст.

Суб'єктивна оцінка інформації: думається; думаємо, що...; здається, що...; на наш погляд, за нашим переконанням, уявляється вірогідним (правомірним), викликає сумнів..., точка зору автора, спадає на думку, вірогідно, й(і)мовірно.

Наприклад:

Утім у нормативі йдеться про відокремлення таких стоянок від основної проїзної частини огороженнями, острівками безпеки, воротами та шлагбаумами, а також про роздільні в'їзди-виїзди, двосторонній рух на автостоянках, що **ставить під сумнів** класичне розуміння європейського «вуличного паркінгу», особливо в історичному місті, і наближає його до відкритого позавуличного.

Ймовірно, у зв'язку з погіршенням стану здоров'я вже на початку 1929 р. Н. Котович звільнився зі служби.

Узагальнення, висновок, підсумок: таким чином, відтак, отже, тож, у (в) цілому, коротше кажучи, у підсумку, в результаті, у зв'язку з цим виходить, так що, усе це свідчить про те, що... звідси впливає... є зрозумілим,

що... з цього ясно, що... є очевидним, що... дозволяє зробити висновок... це зводиться до того, що... свідчить про...; нарешті, на завершення, сформулюємо висновок, одним словом, підбиваючи підсумки, резюмуючи.

Ілюстрацією до сказаного є такі речення:

Підсумовуючи, можна констатувати, що храмовбудівна спадщина Н. Котовича демонструє авторське бачення розвитку архітектури російського православного храму в різних соціокультурних умовах впродовж I чверті XX ст.

Аналізуючи світовий досвід **можна зробити висновок**, що економічне зростання досить розвинутих країн та окремих регіонів базується на використанні сфери знань і високих технологій, а їх ефективне поєднання гарантує прогресивний розвиток суспільства.

Означене свідчить про те, що економічна активність Києва ще не є «перенасиченою».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базовий

1. Вальченко І. В. Практикум з української мови «Читанка»: навч. посіб. для іноз. студ. / І. В. Вальченко, Л. В. Сергійчук; Харків. нац. ун-т міськ. госп. ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 57 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 170 000 слів / [уклад. : В. Т. Бусел]. – Київ: Ірпінь, 2001. – 1440 с.
3. Говоримо українською мовою: навч.-метод. посіб. з укр. мови для іноз. студ. / [уклад. : Я. М. Прилуцька, Л. І. Бескровна]. – Харків: [ХНАМГ](#). – 2018 – 79 с.
4. Ласкаво просимо!: навч. посіб. з укр. мови для іноз. студ. : у 2 ч. / [уклад. : І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька]. – Харків: ХНАМГ, 2011.
Ч. 1. – 386 с.
Ч. 2. – 305 с.
5. Мова для всіх: навч. посіб. з укр. мови для іноз. студ. / В. В. Бондаренко, О. О. Резван, Н. С. Моргунова, Л. С. Безкоровайна, О. О. Жигло. – Харків: ХНАДУ, 2010. – 212 с.
6. Навчальні тексти з мовної підготовки: навч. посіб. / О. О. Резван, О. В. Кір'янова, О. Ю. Малюкова, О. С. Пономарьов; Харків. нац. ун-т міськ. госп. ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 194 с.
7. Прилуцька Я. М. Українська мова: грам. довід. для іноз. студ. / Я. М. Прилуцька. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 128 с.

Інформаційні ресурси

8. Академічний тлумачний словник [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/>, вільний (дата звернення: 09.05.2023). – Назва з екрана.
9. Є-мова [Електрон. ресурс]: сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://emova.language-ua.online/>, вільний (дата звернення: 01.04.2023). – Назва з екрана.
10. Крок до України: сайт [Електрон. ресурс]. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://krok.miook.lviv.ua/uk/>, вільний (дата звернення: 10.04.2023). – Назва з екрана.
11. Лайфхак українською [Електрон. ресурс]: сайт. – Електрон. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: https://tv.suspilne.media/programs/lifehack_ua, вільний (дата звернення: 01.03.2023). – Назва з екрана.
12. Мова – ДНК нації [Електрон. ресурс]: сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://ukr-mova.in.ua/>, вільний (дата звернення: 01.03.2023). – Назва з екрана.

13. Мовомарафон [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://movomarafon.in.ua/>, вільний (дата звернення: 10.03.2023). – Назва з екрана.

14. Офіційний сайт української мови [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://ukrainskamova.com>, вільний (дата звернення: 09.05.2023). – Назва з екрана.

15. Словотвір [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://slovotvir.org.ua/>, вільний (дата звернення: 01.05.2023). – Назва з екрана.

16. Тренажер з правопису української мови [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://webrep.com.ua/>, вільний (дата звернення: 15.03.2023). – Назва з екрана.

17. Українська для іноземців [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/ukrainian.for.foreigners/>, вільний (дата звернення: 12.04.2023). – Назва з екрана.

18. Український правопис [Електрон. ресурс]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://pravopys.net/>, вільний (дата звернення: 09.05.2023). – Назва з екрана.

19. Цифровий репозиторій ХНУМГ [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/>, вільний (дата звернення: 09.05.2023). – Назва з екрана.

20. Funky ukrainian [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.funkyukrainian.com/>, вільний (дата звернення: 10.03.2023). – Назва з екрана.

21. I languages [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://ilanguages.org/ukrainian.php>, вільний (дата звернення: 14.04.2023). – Назва з екрана.

22. Loecsen [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.loecsen.com/en/learn-ukrainian>, вільний (дата звернення: 01.05.2023). – Назва з екрана.

23. Speak Ukrainian [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://speakukraine.net/>, вільний (дата звернення: 01.04.2023). – Назва з екрана.

24. Ukrainian lessons [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.ukrainianlessons.com/>, вільний (дата звернення: 01.05.2023). – Назва з екрана.

Електронне навчальне видання

Методичні рекомендації

до виконання самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«МОВНА ПІДГОТОВКА. 3»

*(для здобувачів четвертого курсу (7 семестр)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання
зі спеціальностей 191 – Архітектура, 192 – Будівництво і цивільна інженерія,
освітньо-професійні програми «Архітектура»,
«Промислове і цивільне будівництво»)*

Укладачі: **ЖИГЛО** Оксана Олександрівна,
ТЕЛЄЖКІНА Олеся Олександрівна

Відповідальний за випуск *О. О. Жигло*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *О. О. Телєжкіна*

План 2023, поз. 376М

Підп. до друку 13.06.2023. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 1,0.

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: office@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.